

Alin Cristian SCRIDON
(Universitatea de Vest din
Timișoara)

Constatările ziarului caransebeșan „Renașterea”, de la începutul secolului al XX-lea, cu privire la cercetarea științifică noutestamentară occidentală reflectată în opera teologului Petru Barbu

Abstract: (Findings of ‘Renasterea’ newspaper from Caransebes in the early 20th century, regarding the occidental scientific research on the New Testament reflected in the theologian Petru Barbu's work) At the turn of 19th and 20th centuries, the Theological School from Caransebeș was noted as one of the best educational ecclesial institutions in the eastern part of the Habsburg Empire. This was confirmed by valuable scholars, by the Institute's library, by the areas of education and above all by hierarchs' desire to develop a theological higher education. Among other appreciated researchers father Petru Barbu was included. At the same time, in Caransebeș, the controversial magazine "Renașterea" was launched. This was guided by the lawyer Nicolae Ionescu, son of the father from Iaz - Nicolae Ionescu. Professor Petru Barbu was somberly portrayed by the representatives of the aforementioned press authority. This representation was possible through the crystallization of certain parties during those time's effervescent times.

Keywords: Bible, New Testament, Theology, Caransebes, Petru Barbu.

Rezumat: Școala teologică din Caransebeș la cumpăna celor două secole s-a remarcat în estul Imperiului Habsburgic, ca una dintre cele mai bune instituții de învățământ eclesial. Realitatea aceasta a fost confirmată de cadrele didactice valoroase, biblioteca Institutului, spațiile de învățământ și mai presus de toate dorința ierarhilor de a dezvolta studiile superioare teologice. Printre cercetătorii apreciați s-a numărat și părintele Petru Barbu. Tot atunci a apărut în Caransebeș controversata revistă „Renașterea” coordonată de avocatul Nicolae Ionescu, fiul părintelui din Iaz – Nicolae Ionescu. Prin coagularea unor tabere, în contextul evenimentelor efervescente din acele vremuri, profesorul Petru Barbu a fost creionat sumbru de reprezentanții organului de presă amintit.

Cuvinte-cheie: Biblie, Noul Testament, Teologie, Caransebes, Petru Barbu.

Ziarul *Renașterea* a apărut între 19 noiembrie 1905 și 9 decembrie 1907 la Caransebeș (*Drapelul* 1905, nr. 123, 3). Preocupările sale vizau elemente sociale și economice, însă nu de puține ori erau inserate și informații din lumea teologică. Editorul și proprietarul acestei publicații a fost avocatul dr. Nicolae Ionescu, frate cu teologul Petru Ionescu. Tatăl lor a fost preot în localitatea Iaz, în apropierea Caransebeșului (*Drapelul* 1905, nr. 140, 2-3). Noul organ de presă promite, încă de la început că:

„(...) va lupta cu deosebire pentru ridicarea, respective crearea unei clase de mijloc, a clasei industriașilor și a meseriașilor, arătând marea importanță a acestor clase și nizuindu-se a întemeia societăți cari vor avea menirea a se ocupa special cu interesele și propășirea acestei clase de oameni” (*Drapelul* 1905, nr. 123, 3).

Între redactorii publicației amintim pe: Andrei Liliu, N. Boldureanu, N. Amos Tulea și G. Țințariu. Organul de presă la care facem referire, a publicat suficiente articole curajoase pe diferite teme. Datorită acestei atitudini, proprietarul Nicolae Ionescu, a fost adus în fața instanței, iar în cele din urmă amendat.

Sub aspect bisericesc, începutul secolului al XX-lea în Episcopia Caransebeșului a fost extrem de tulbure. Prin „grija” fraților Ionescu apare în scena publică, teologul Petru Barbu - un fecund cercetător biblic, care este creionat sumbru în numeroase articole din „Renașterea”. În aparență, prezentul studiu își propune să aducă în lumină unul dintre aspectele negative ale cercetării biblice bănățene. Socotim că, numai în cazul prezentării atât aspectelor pozitive, dar și a celor negative se pot extrage concluzii pertinente asupra unei problematici, în cazul de față fiind - cercetarea biblică. Prin urmare, studiul va face parte dintr-o serie articole care analizate împreună vor descoperi cititorului date inedite, interesante și în același timp extrem de valoroase, de pildă pentru cei vor dori să întocmească o *Istorie a studiului biblic în Europa de la începuturi și până în prezent*.

Date despre familia Ionescu aflăm din ziarul *Drapelul* din Lugoj, care cu prilejul morții parohului din Iaz, ne descoperă întreaga familie. Așa aflăm, că părintele a fost căsătorit cu Elena Ionescu (născută Emanuil) și au avut opt copii: Nicolae Ionescu; Petru Ionescu; George Ionescu; Valeriu Ionescu; Ioan Ionescu; Persida Ionescu; Maria Ionescu (căsătorită Popescu); Ana Ionescu (căsătorită Tismănariu) (*Drapelul* 1905, nr. 140, 2-3).

Părintele din Iaz s-a preocupat să își educe copiii, depunând eforturi considerabile pentru a urma cele mai bune școli. În ciuda vremurilor, Petru Ionescu nu numai că urmează Teologia, ci absolvă un doctorat în specialitatea cercetării. În perioada dualistă un doctorat în Teologie putea fi urmat la una dintre universitățile occidentale. Cea mai accesibilă, pentru teologii bănățeni a fost Universitatea habsburgică din Cernăuți, prospăt înființată în 1875, sub înaltul patronaj al împăratului Franz Joseph – *Alma mater Francisco-Josephina*.

Un alt fiu al parohului din Iaz a devenit avocat – este vorba de Nicolae Ionescu. Valeriu Ionescu, se remarcă ca un foarte bun învățător, iar George Ionescu îmbrățișează viața clericală.

Prin urmare, familia Ionescu era cunoscută în societatea bănățeană. Apariția revistei mai sus amintite dezvăluie aspirațiile, neajunsurile, dar și provocările la care au fost martori acei tineri, care devin, *cu voie sau fără voie*, piese într-un *conflict eclesial*. Nemulțumirile au debutat în momentul în care tânărul Petru Ionescu solicită ocuparea scaunului vacant de protopop al Vârșetului. Această aspirație i se părea firească, având în vedere că era posesorul unei diplome de doctor în Teologie, râvnită de majoritatea teologilor bănățeni. Însă, Biserica Ortodoxă din Transilvania și Banat, în baza *Statutului Organic șagunian* impunea alegerile democratice. Astfel, majoritatea voturilor au fost primite de un alt candidat, evident mai slab pregătit decât Petru Ionescu. Iată ce prezintă revista fratelui său în una din paginile sale:

„Întărirea protopopului dela Vârșet s'a săvârșit Luni în 21 Noemvre în ședința plenară consistorială condusă de însuș Nestorul episcopilor. Resultatul votării a fost, că D-nul Dr. Petru Ionescu profesor la institutul pedagogic a întrunit 8 voturi, iar D-nul Traian Oprea preot în Moldova noauă a întrunit 11 voturi, prin urmare a fost întărit de protopop D-l Oprea cu o majoritate de 3 voturi. Resultatul acesta s'a obținut în urma nemai pomenitei presiuni precum și în urma atentatului disgustător săvârșit chiar din partea D-lui Episcop în conștelegere cu consilierii sei. Atentatul acesta îl caracterizăm în alt loc al foaiei noastre” (Renașterea 1905, I, nr. 2, 3).

Acest rezultat al alegerilor, poate fi și expresia tensiunilor create între exponenții celor două tabere, bine delimitate în Caransebeș. Exista „Tabăra Olariu” din care făcea parte Iosif Iuliu Olariu, profesorul Petru Ionescu, avocatul Nicolae Ionescu și Dimitrie Cioloca și „Tabăra Badescu” compusă din Iosif Traian Badescu, Petru Barbu, Patriciu Dragalina și lugojenii apropiați Partidului Național (Jumanca 2011, 43, 345). Vom găsi informația

conform căreia cele două tabere creștine „se sfășiau între dâșii cu toată răutatea și nețărmuită furie”. (Jumanca 2011, 139)

Libertatea de expresie, este și astăzi un subiect controversat (Leloup, Laurent, 2015), cu atât mai mult, acum mai bine de un secol în urmă. „Renașterea” era un fel de „Charlie Hebdo - Journal irresponsable” al Banatului la început de secol XX. Numeroasele critici aduse conducerii laice și eclesiale de redacția „Renașterii” au fost sancționate de colegii ziaristi din Lugoj:

„Un incident regretabil dela ultima ședință a Consistoriului plenar din Caransebeș a îndemnat pe conștrații dela «Renașterea», noul organ de publicitate caransebeșan, să teie în desbatere conducerea diecezei Caransebeșului într'un mod odios și să regaleze pe înalți dignitari bisericești și mai ales pe venerabilul episcop cu insulte, cari credem că au eșit din uz în ziaristica noastră. Pe lângă cea mai mare bunăvoință nu putem atribui insultele și invectivele debitate în publicitate greutății începutului, cu care are mai mult sau mai puțin să lupte ori-ce întreprindere publicistică până ce găseșc redactorii începători tonul și modul potrivit pentru ventilarea în publicitate a afacerilor de interes public. Din contra ni-e teamă, că avem de a face cu nenorocita încercare de a introduce de nou în desbaterile publicistice odiosul ton al injuriilor umflate, de care credeau că – progresând în cultură – scăpăm cu totul. **Și ca sentinelă a bunului simț trebuie să protestăm din capul locului contra acestui mod de a tranșă în publicitate afaceri de interes obștesc amestecate cu picanterii și grosolanii, cari pot plăcea numai celor înșetați de scandal.** (s.n.) (...) Bătrânul episcop al Caransebeșului, încărunit în cinste și omenie, nu are trebuință de apărarea noastră. Viața și faptele lui aparțin dejă istoriei, care și-a pronunțat dejă sentința. Gloreola acestei sentințe dă luciul deosebit strălucirii scaunului episcopesc al Caransebeșului. Atacuri efemere pot să măhnească restul zilelor vieții acestui bărbat, dar nu mai pot schimbă judecata pronunțată. Și omul de bun simț știe și simte, fără ca să-l mai învețe cineva, cu ce datorește pletelor albe. (...) De aceea strigăm conștraților, cari au dat viață «Renașterei» și cari deschid acum coloanele ei unui ton și mod de luptă străin în aceste văi, să pună – în bine înțelesul interes al afacerilor publice ce vreau să servească – frâu isbucnirilor pătimașe și devalvării chestiunilor mari principale la rangul de interese și rancune personale, să aibe încredere în bărbății probați și acestui colț de pământ românesc, să nu pună piedici în calea lucrării acestora, ci ca fii credincioși neamului și bisericei să deie mână de ajutor acelora, cari chemați sunt să amelioreze conținutul încă plâpând și prea puțin stabilizat al vieții noastre constituționale bisericești. Protestăm cu hotărâre contra tonului și modului de desbatere ce încearcă să introducă în publicistică «Renașterea», dar nu-l înșferăm în speranța că conștrații ne vor înțelege și că vorbele noastre – izvorite din cea mai curată iubire pentru instituțiunile bisericești – nu vor resună în pustiu” (Drapelul 1905, nr. 133, 3).

În paginile de mai sus am redat doar mică parte a *săgeților încrucișate* descoperite în periodicele vremii și în arhive. Pe acest fond, este radiografiată opera bibliștului Petru Barbu. Profesorul Petru Barbu a întocmit o biografie a Mântuitorului în două lucrări: „Istoria sântă a Testamentului nou” și „Isus Cristos cu cuvintele sântei scripturi”. Cartea pentru elevi (*Istoria sântă a Testamentului nou*) cunoaște trei ediții (1898, 1900 și 1904), iar teza „Isus Cristos cu cuvintele sântei scripturi” a fost tipărită în două ediții (1902 și 1912) (Călin 1996, 53-56). Amândouă cărți conțin o serie de teme care sunt identice. „Isus Cristos cu cuvintele sântei scripturi” are în plus 87 de teme.

Istoria sântă a Testamentului nou, Tipografia diecezană, 1898, (18,5×12×5 cm), 3 file nenumerate + 88 p. (Carte de religiune pentru școalele medii, II)¹. Exegeză și

¹ Lucrarea va fi tipărită într-o ediție a II-a (1900); o altă ediție numită tot a II-a (1914); ediția a III-a (1915).

comentariu. Lucrarea studiată de noi este ediția a III-a și a fost tipărită în anul 1904, însumând 120 de pagini. Reperle istorice nouetamentare inserate de autor sunt expuse în așa fel pentru a fi mai ușor asimilate în învățământul preuniversitar bănățean. De altfel, teza a constituit una dintre cele mai populare cărți regăsite pe băncile școlilor confesionale ortodoxe românești nu numai din Imperiul Habsburgic, ci chiar din România.

Petru Barbu cuprinde evenimentele nouetamentare în cadrul a 83 teme expuse în două capitole. La începutul fiecărei teme sunt prezinte citatele din Sfânta Scriptură, precum și locurile paralele. Primul capitol intitulat „Nascerea și pruncia lui Isus” prezintă într-un limbaj accesibil elevilor evenimentele care au avut loc în preajma Nașterii Fiului lui Dumnezeu (Barbu 1904, 3-12). Sunt expuse teme ca: „Îngerul Gavril vestesce nascerea s. Ioan Botezătorul”; „Îngerul Gavril vestesce nascerea lui Isus”; „Nascerea sântului Ioan Botezătorul”; „Nascerea lui Isus”; „Întâmpinarea Domnului”; „Magii dela răsărit”; „Fuga și întoarcerea în Galileia” și „Pruncul Isus în temple”.

Capitolul al II-lea este mai amplu și este la rândul său divizat în trei părți bine structurate (Barbu 1904, 13-112). Prima parte intitulată „Isus proroc puternic cu fapta și cu cuvântul” conține 50 teme (Barbu 1904, 13-75). Autorul comentează evenimentele începând cu Botezul Domnului, Ispitirea Mântuitorului sau etapa ieșirii din anonimat a Fiului lui Dumnezeu prin minunea din Cana Galileii. În cadrul acestui subcapitol sunt analizate toate minunile săvârșite de Iisus Hristos. De asemenea, sunt alocate spații generoase pentru a fi explicate evenimente ca: alegerea apostolorilor; predica de pe munte; intrarea Domnului în Ierusalim ș.a.m.d.

Subcapitolul al II-lea este denumit „Isus ca preot, care s’a dat pentru peccatele lumii” și însumează 13 teme (Barbu 1904, 75-101). Acest calup de informații debutează cu „Cina cea de taină”, ca apoi să fie analizate fiecare zi din Săptămâna Patimilor, culminând cu „Înmormântarea lui Isus”, „Isus ca împărat, căruia s’a dat toată puterea în ceriu și pe pământ” – este a III-a parte din capitolul al doilea (Barbu 1904, 101-112). Cele zece teme debutează cu un comentariu asupra „Învierii Domnului” urmând să fie explicate toate reperle din Săptămâna Luminată, arătările de după Înviere și toate întâmplările până la „Înălțarea Domnului”.

Lucrarea exegetică a teologului Petru Barbu este îmbogățită prin alocarea a câtorva pagini cu informații privind Sfânta Scriptură în ansamblu: „Numirea”; „Originea sântei Scripturi”; „Autorii sântei Scripturi”; „Limba și traducerea sântei Scripturi”; „Inspirațiunea dumnezească a sântei Scripturi” și „Împărțirea și cărțile sântei Scripturi” (Barbu 1904, 113-117).

Conchidem că, temele atent analizate de Dr. Petru Barbu în această lucrare au contribuit la îmbogățirea bibliografiei nouetamentare românești. Să nu uităm că aceste cărți au apărut într-un moment de cumpănă pentru presa și cartea românească din Imperiul Habsburgic. În contextul eforturilor de maghiarizare a populației românești de la începutul secolului al XX-lea, mai cu seamă prin Legea Appony din anul 1907, Petru Barbu devine nu numai un autor nouetamentar, ci și un propovăduitor al culturii și spiritualității românești.

A doua lucrare este intitulată „Isus Cristos cu cuvintele sântei scripturi”, Tipografia diecezană, 1902 (20×12,5), VIII p. + 1 filă nenumărată + 173 p. și avea prețul de 2 cor. și 50 fil.

Cartea reprezintă cea mai amplă cercetare biblică a profesorului Petru Barbu. Pentru realizarea ei, autorul mărturisește că s-a folosit de lucrările bibliștilor occidentali, între care îl amintește pe Henri Louis Rémy Didon² și pe germanul Constantin von Tischendorf.

² Unul dintre cei mai reprezentativi bibliști francezi. S-a născut la 17 martie 1840 în localitatea Touvet din sud-estul Franței (nu departe de Grenoble). Moare la Toulouse la 13 martie 1900. La 16 ani intră monah în abația

Înainte de a expune biografia Mântuitorului Iisus Hristos în cele 173 de pagini, autorul motivează întocmirea lucrării în prefața astfel (Barbu 1902, II):

„Domnul și Mântuitorul lumii Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, este întemeietorul bisericii noastre. Nu-i cu putință a fi membru adevărat al acestei biserici fără a cunoaște viața pământească a întemeietorului ei: modelul a toată înțelepciunea și virtutea. Momentele cele mai însemnate din viața lui Isus se află în sânta Scriptură. Dar oare ce sântă Scriptură, edată în biserica noastră, a devenit foarte rară și scumpă, și fiindcă momentele vieții lui Isus sunt înșirate în această sântă carte în mod fragmentar, la singuratici evangheliști chiar necomplet și necronologic, încât mulțimea nici cu sânta Scriptură în mână nu-și poate forma o idee clară despre viața lui Isus: m'am văzut îndemnat a compune și a eda cartea de față. La înșirarea cronologică a momentelor din viața lui Isus precum și la stabilirea locurilor paralele am ținut în vedere socotințele esegeșilor și ale unor autori ai vieții Mântuitorului, mai ales ale autorilor R. P. Didon (traducerea română) și I. B. Lohmann. Textul e al Bibliilor edate în biserica drept-credincioasă română asemănat cu cel grecesc (Tischendorf ed. XX). La acest loc aduc mulțămite acelor creștini, cari abonându-mi cartea au grăbit edarea ei”.

Caransebeș la 30 Iulie 1902

Dr. Petru Barbu

Profesorul Petru Barbu aduce ca argument necesitatea existenței unei asemenea lucrări fie pentru o înțelegere **cronologică (s.n.)** a evenimentelor noutestamentare, fie datorită edițiilor costisitoare financiar al Sfintei Scripturi care reprezentau un impediment serios în dobândirea cunoștințelor biblice. Autorul mărturisește din capul locului „Nu-i cu putință a fi membru adevărat al acestei biserici fără a cunoaște viața pământească a întemeietorului ei” (Barbu 1902, II).

Avem dovada scrisă că lucrarea analizată de noi a fost una de nelipsit în biblioteca unui teolog, cu atât mai mult a unui biblist din spațiile locuite de români. La paginile 171-172 sunt înșiruite numele celor care au **comandat anticipat (s.n.)** cartea. Vom aminti în treacăt câteva nume de teologi care au achiziționat lucrarea: Nicolae Cornean – preot Apadia (bunicul mitropolitului Nicolae Corneanu al Banatului); Teodor Botiș (profesor - Arad); Nicolae Fizeșan (preot – Brașov); Iosif Traian Badescu (biblist, viitor episcop de Caransebeș); Vladimir de Repta (biblist, episcop de Cernăuți); Miron Călinescu (arhimandrit – Cernăuți); Vasile Beleş (preot – Chitigiaz. Azi localitate situată în Ungaria); Vasile Loichița (Dogmatist - viitor rector al Universității din Cernăuți); Sinesiu Bistrea (preot bănățean. Colaborator al *Foii Diecezane*); Moise Gușca – (mănăstirea Călugra); Ioan Macovei (mănăstirea Humorului-Bucovina); Teofil Patraș (mănăstirea Putna – Bucovina); Dr. Aurel Cosma (avocat – Timișoara); George Kertész (Turda) ș.a.m.d (Barbu 1902, 172-173).

Desigur că numele inserate mai sus reprezintă doar o selecție, noi nu am redat lista *in extensio* așa cum este regăsită în lucrare, însă socotim a fi suficient a proba că Petru Barbu era recunoscut la începutul secolului al XX-lea ca un biblist bănățean creator. Cercetarea științifică noutestamentară din aceea perioadă era una vie. Bibliștii din teritoriile românești manifestau un vădit interes pentru aparițiile editoriale în domeniu și aveau

dominică din Grenoble. Este hirotonit preot la 22 de ani. A scris mai multe lucrări între care amintim: „L'Homme selon la science, conférences (1875)”; „L'Enseignement supérieur et les Universités catholiques (1876); „La Science sans Dieu, conférences (1878)”; „Indissolubilité et divorce, conférences de Saint-Philippe du Roule (1880)”; „Les Allemand (1884)” ș.a.m.d.

mijloacele de informație asupra locului și timpului apariției unei noi lucrări. Într-un cuvânt, schimburile informaționale dintre centrele teologice apreciem că au fost rodnice: Bucureștiul prin biblistul Haralambie Roventza cunoștea ce se întâmplă în Banat; Vasile de Repta – biblistul-ierarh cernăuțian cunoștea toate cărțile lui Iosif Iuliu Olariu al Banatului ș.a.m.d.

Acest efort științific a fost contestat de membrii familiei Ionescu prin intermediul ziarului „Renașterea”. Iată ce consemna în unul din numerele sale (*Renașterea* 1906, nr. 11, 3-4):

„DI Dr. P. Barbu – ca autor. În unul din numerii foaiei noastre am amintit, că fie-care dintre membrii aleși în Granița militară pentru congresul național-bisericesc, e capabil, ca în câteva săptămâni să compună cartea dlui Dr. Barbu «Isus Christos», dacă îi dăm în mână cartea lui Lohmann «Das Leben unsers Herrn und Heibanders Isus Christos nach den vier Evangelisten, Eine Evangelienharmonie mit Erklärenden Anmerkungen» și a zis, că suntem gata să punem chiar rămășag în cauza aceasta. Am făcut această propunere, pentrucă dl. Dr. P. Barbu avuse îndrăzneala să bagatelizeze și să persifleze pe cei aleși. În ultimul număr al «Foaiei Diecezane» dl Dr. Barbu declară, că primește ofertul nostru și ne provoacă, ca în trei zile să se declare acela membru congresual din Granița, care ar fi capabil să compună o carte, asemenea cărții Dsale. La această provocare a răspuns editorul foaiei noastre, carele e membru congresual, adresat dlui Dr. Barbu: «Stimate Domnule! La provocarea DTale din ultimul număr al «Foaiei Diecezane», îmi permit a-Ți răspunde în următoarele: Sunt gata să primesc rămășagul oferit. Deoarece-ce însă eu nu am atâta timp ca să decopiez din cuvântul în cuvânt cartea lui Lohmann, pentru că n'am elevi, cum ai avut DTa, Ți propun executarea rămășagului în următorul chip: Să depunem atât eu, cât și DTa câte 200 cor. pentru un scop de binefacere, și apoi să alegem o comisiune constătătoare din 2 bărbați designați de mine și 2 designați de DTa, cari să facă o asemănare între cartea DTale și a lui Lohmann, și dacă respectivii vor susținea, că cartea DTale nu e plagiată din cuvânt în cuvânt din cartea lui Lohmann, să perd eu cele 200 cor., în cazul contrar, să prezi DTa banii. Să înțelege, că aici nu se va lua în considerare împărțirea textului Sfeii Scripturi în titli, căci lucrul principal la compunerea acestei cărți e șirul chronologic, ce se poate constata la cei 4 evangheliști, iar împărțirea în titli e numai pentru o mai ușoară înțelegere a momentelor principale din viața Mântuitorului, precum ne spune și Lohmann în prefața opului său, deși și în împărțirea în titli numai în câteva locuri te abați dela cartea lui Lohmann, apoi nu poate fi vorba și de erorile de tipar, ce vor fi în cartea DTale. Pun anume această condiție, pentrucă în unele locuri DTa ai contras 2-3-4 paragrafi din Lohmann în unul singur, sau n'ai tradus corect numirile singuraticilor capitli, ca d. e.: «Das Bedenken des Hl. Joseph und der Befehl des Hünels», din Lohmann e în cartea DTale sub titlul «Logodirea lui Iosif cu Maria», dar textul Sfeii Scripturi e același. Apoi nu vine în socotință nici împrejurarea, că DTa ai luat genealogia lui Isus după nașterea Mântuitorului, iar la Lohmann o aflăm înainte de nașterea lui Ioan Botezătorului, pentrucă și aici e același text al sfeii Scripturi și numai aceea e necorect în cartea DTale, că genealogia lui Isus trebuia pusă înainte de naștere, cum o aflăm la Lohmann, dar se vede, că ai voit să fi și DTa, în ceva original. Lucrul de căpetenie e să arăt, că DTa la compunerea opului DTale n'ai făcut nici un studiu din cele 4 evanghelii și n'ai consultat nici un izvor afară de Lohmann și nici n'ai «ținut în vedere socotințele esegeților», dupăcum zici în prefața cărții DTale. La cea însă, că DTa vei perzista pe lângă aceea, ca eu să știu cartea din chestiune, Te rog a-mă aviza, ca să ne înțelegem în privința condițiunilor rămășagului. Cu stimă Dr. Nicolae Ionescu, avocat». DI Dr. P. Barbu știe, că cartea Dsale e luată din cuvânt în cuvânt din cartea lui Lohmann și cu toate acestea să prefăce, că ar pune rămășag. Ca să arătăm cum a lucrat dl Barbu, vom face între aceste 2 cărți o mică asemănare. Cetitorii să știe, că atât cartea lui Lohmann, cât și cea a dlui Barbu e scrisă cu cuvintele s. Scripturi și prin urmare autorul n'a avut să zică dela sine nici un cuvânt. Și cu toate, că e scrisă cu cuvintele s. Scripturi, e foarte greu să compuni așa o carte, pentrucă e vorba să stabilești ordinea cronologică între cele 4 evanghelii și să afli șirul cronologic în viața și faptele Mântuitorului după cele 4 evanghelii. Ca să poți scrie așa o carte,

trebuie să ști perfect s. Scriptură și ai să muncești ani de-arândul ca să stabilești armonia între evanghelii. Lohmann singur ne spune, că a lucrat timp îndelungat, că a studiat esegeții cei mai însemnați, ca să poată compune cartea. După studiu îndelungat i-a success lui Lohmann să așeze după cele 4 evanghelii în ordine cronologică viața și faptele Mântuitorului, precum ne spune el însuși: «Es war dem Verfasser angelegentlich darum zu thun, aus dem Berichte der Hl. Schriftsteller einen einzigen fortlaufenden Text herzustellen so, dass kein Gedanke und so viel als möglich keine Nuance des Gedanke, die sich bei einem der Hl. Schriftsteller findet vernachlässigt der übergangen werde». Cartea avea să aibă un text cronologic dela început până la sfârșit cu cuvintele s. Scripturi, și numai pentru înlesnirea înțelegerii și pentru a arăta momentele mai însemnate, a împărțit autorul cartea în capitli. Că această împărțire e ceva secundar, ni-o spune chiar autorul: «Die Eintheilung in Kapitel und einzelne Abschnitte mit den betreffenden Überschriften wird die Übersichtigkeit erleichtern». Lohmann a împărțit cartea sa în mai mulți capitli și la fie-care a pus și locul respective, din s. Scriptură, iar unde sunt locuri paralele, a arătat toate locurile din evanghelii. Ei bine, ce privește textul întregii cărți în șirul său chronologic este în cartea dlui Dr. Barbu același șir. După asești §-I aflăm în cartea dlui Barbu §-ii 5 și 23 din Lohmann. De aci până la sfârșit decurge textul s. Scripturi și același șir ca în cartea lui Lohmann, și deosebirea în acele două cărți e, că dl Barbu, a contras ici-colea câte 2 sau 3 paragrafi din Lohmann în unul, fără însă să se schimbe textul. Credem, că Dl Dr. Barbu va fi primit laude pentru cartea sa pentru că o astfel de carte merită laudă și dacă cartea ar fi rezultatul muncii sale, atunci și noi l-am declara mare autor bisericesc. Fie dl Dr. Barbu sigur, că și Dl, care i-a luat cartea, l-ar declara de cel mai mare plagiator, dacă ar asemăna cartea Dsale cu cea a lui Lohmann, pentru că trebuie să-ți stee mintea în loc, când vezi, că un Doctor și profesor de teologie are îndrăzneala să plagieze în mod atât de nerușinat. Dar' ce-i pasă dlui Dr. Barbu, căci el a făcut cu cartea Dsale reclamă americană, a avut îndrăzneală să trimită chiar și liste de prenumerațiune pentru opul său, și a căpătat laude și ... parale. Mai mult nu-i trebuie dlui Dr. Barbu. De ce n'a tradus dl Dr. Barbu și notițele bogate din opul lui Lohmann? Răspuns simplu. Pentru că notițele nu le-a aflat gata în s. Scriptură".

Dar nu numai lucrările biblice sunt contestate, ci și alte teze publicate de părintele Petru Barbu (*Renașterea* 1906, nr. 12, 4-5):

„**Dl Dr. P. Barbu – ca autor.** În nrul trecut al foaiei noastre am arătat, cum a compus dl Dr. Barbu cartea sa *Isus Christos*, arătând totodată, că noi, «ca oameni de cinste» – zisa dlui Dr. Barbu – am primit rămășagul oferit de Dsa, dar cu durere trebuie să constatăm, că dl dr. Barbu, «ca om de cinste», n'a răspuns cu nici un cuvânt la epistola, ce i-a adresat-o dl Dr. Nicolae Ionescu. De aici deducem, că dl Dr. Barbu, «ca om de cinste», nu a primit rămășagul oferit chiar de Dsa. Cauza e destul de evidentă. În loc să răspundă însă la epistola adresată lui, în ultimul număr al organului Preasânției sale din nou se leagă de dl Dr. Iosif Olariu, directorul institutului teologic, făcându-i imputări, că ar fi tradat pe dl Traian Oprea, carele aflase catechismul unguresc, din care dl Dr. Barbu ar fi cules câte ceva pentru catechismul său. Nu este adevărat, că noi ne-am fi provocat la dl Traian Oprea, ca să-l tradăm și să-l învrăjbim cu dl Dr. Barbu, pentru că puțin ne impoartă prietenia lor, ci am voit să arătăm numai, că dl Dr. Barbu a spicuit din astfel de cărți, cari sunt cunoscute chiar și în Moldova-nouă. Că cine poate cu fală purta numele de trădător, se va vedea după-ce va apărea broșura dlui Dr. Barbu. Ce se mai miră dl Dr.

Barbu de trădători, când chiar Dsa a tradat pe cel mai bun prieten al său, pe dl Dr. Traian Badescu, - carele toate i-a făcut pe voe, ba și-a stricat chiar din reputațiune în urma tradării dlui Dr. Barbu. Să nu ne abatem însă prea tare de scopul nostru, de a arăta unele-altele, despre dl. Dr. Barbu – ca autor. În rândul acesta vom face o mică asemănare între catechismul dlui Dr. Barbu și cel unguresc aflat de dl Traian Oprea (...). Asemănarea între Közép Katekismus și între Catechismul dlui Dr. P. Barbu este evidentă. Noi nu ne pricepem la literatura catechismului – zisele dlui Dr. P. Barbu – dar și cu capul nostru de laici pe acest teren pricepem, că aici s'a întâmplat ceva. Numai cu una nu suntem în curat. Nu știm pozitiv, că oare a luat dl Dr. P. Barbu din catechismul unguresc, sau că blăstămatul de autor al catechismului unguresc s'a folosit de cartea dlui Dr. Barbu, deși cartea Közép Katekismus în 1903 era deja la ediția 26-a. Ne mirăm de părintele Oprea, că a îndrăznit și numai a presupune, că dl Dr. Barbu ar fi fost capabil să împrumute din alte cărți. Noi cunoaștem edițiunea dlui Dr. P. Barbu și suntem aplicați să credem, că autorul Közép Katekismus a luat din cartea dlui Dr. Barbu. Dacă mai dorește Dl Dr. P. Barbu îi vom face și plăcerea, să arătăm de unde a luat și cartea sa «Istoria Biblică a testamentului nou pentru școalele medii». Să mai pune încă un rămășag”.

Disputa dintre cele două părți se regăsește și în paginile revistei eparhiale „Foaia Diecezană” (Renașterea 1906, nr. 13, 3-4):

*„Dl Dr. P. Barbu aiurează în ultimul Nr. al «Foaiei Diecezană». E supărat foc, că noi, «ca oameni de cinste», am îndrăznit să primim rămășagul oferit de Dsa și să luăm asupra noastră onorifica sarcină să arătăm, că cartea Dsale «Isus Christos» e cea mai nerușinată plagiatură după cartea lui Lohmann. Ca să scape de rușine și de pedeapsa de 200 coroane, ne 'njură și ne declară de ... nebuni. Dl Dr. P. Barbu e om cu minte și nu stă de vorbă cu niște nebuni. Are drept dl Barbu, că am fost nebuni, pentru că am tăcut până acum, deși de mult aveam cunoștința despre nerușinatul mod, e un scrie dl dr. Barbu cărțile sale. **De mult trebuia să arătăm, că e rușine pentru un institut teologic, că are un profesor, carele înjură de Dzeu și plagiază cărțile bărbaților de știință, cari au muncit (s.n. sic!).** Noi nu-l declarăm pe dl Dr. P. Barbu de nebun, pentru că voim să mai stăm cu Dsa de vorbă și în nrul viitor al foaiei noastre, vom dovedi, că e minciună afirmarea Dsale, că s'ar fi folosit de părerele esegeților, sau că ar fi făcut vre-un studiu serios la compunerea cărții. Regretăm, ca n'am avut locul suficient în foaie, pentru ca în nrul prezent să-i fim arătat plagiatura. Puțină răbdare, dle Dr. Barbu. Până atunci mai poți înjura pe dl. Dr. P. Ionescu de mamă, cum ai făcut-o zilele trecute, când l-ai înjurat pe numitul de mamă în sala corpului profesoral dela institutul teologic-pedagogic și în prezența profesorilor. Rușine, că dl dr. Barbu și salele institutului de educație le folosește pentru murdarele sale înjurături, și aruncă pe acolo cuvinte atât de urâte și infame la adresa colegilor săi, că mi-e rușine să le aducem în publicitate, dar onoratul public își poate închipui, că cuvintele au fost acelea, cari s'au rostit de dl Dr. Barbu, când l-a înjurat pe profesorul Ionescu de mamă. Mai anul trecut a înjurat de mamă pe profesorul Sequens. Oare nici mamele profesorilor nu mai au pace de acest individ? Până când mai sufere Preasânția Sa, Nestorul episcopilor nostri, starea aceasta mizerabilă dela instituțiunile noastre? N'ar avea Preasânția Sa pentru dl Dr. Barbu un loc mai potrivit, unde să poată înjura neconturbat? Vom vedea, ce va zice sinodul eparhial”.*

Fără îndoială că aceste *picanterii* ar fi trebuit date uitării, întrucât nu reprezintă presa românească din primele decenii de la începutul secolului al XX-lea. Credem că, înainte de a fi inserat familia Ionescu în propria foaie acele dezvăluiri, ar fi trebuit să țină seama de anumite aspecte ale deontologiei profesionale, care astăzi menționează foarte clar: **„Administrarea inteligentă și cuviincioasă a libertății de expresie e una dintre probele profesionistului adevărat (s.n.).** Dacă, pentru a face *rating*, sau pentru a-ți face un profil interesant, alegi obscenitatea, kitsch-ul, impertinența demolatoare, hărțuirea grobă, *angajarea trendy*, nu se cheamă că îți exerciți libertatea de expresie, ci că *abuzezi* de ea și că, în fond,

puî umărul la *compromiterea* unei valori obținute cu greu, la capătul unor îndelungi sacrificii” (Pleșu 2015, 8).

Prin urmare, teologul Petru Barbu se distinge la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea ca un fecund cercetător biblic. Chiar dacă nivelul scrierilor lui Petru Barbu nu au consistența cercetării *marei* Iosif Iuliu Olariu, totuși **apreciem că opera sa biblică conturată, în contextul neajunsurilor vremii, a adus servicii studiilor biblice bănățene (s.n.)**.

Acknowledgment

This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/140863, Project ID 140863 (2014), co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007-2013.

Mulțumiri

Acestă lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/140863, proiect strategic ID 140863 (2014), cofinanțat din Fondul Social European, prin programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Bibliografie

- Barbu, Petru. 1902. *Isus Cristos cu cuvintele Sântei Scripturi*. Caransebeș: Tipografia Diecesană.
- Barbu, Petru. 1904. *Istoria sântă a Testamentului Nou*, Edițiunea II. Caransebeș: Tipografia Diecesană.
- Călin, Petru. 1996. *Tiparul românesc diecezan din Caransebeș 1885-1918*, vol. 1. Reșița: Banatica.
- Jumanca, Pavel. 2011. *Anii tinereții*, cuvânt înainte de Nicolae Bocșan, studiu introductiv, note și îngrijire de Laurențiu Ovidiu Roșu. Timișoara: David Press Print.
- Leloup, Damien, Laurent, Samuel. 2015. «„Charlie”, Dieudonné...: quelles limites à la liberté d'expression?» în *Le Monde*, Paris, le 14 janvier (http://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2015/01/14/de-charlie-a-dieudonne-jusqu-ou-va-la-liberte-d-expression_4555180_4355770.html)
- Redacția. 1905. *Cronica săptămânei*, în *Renașterea*, Caransebeș, I, nr. 2, 13-26 noiembrie, p. 3.
- Redacția. 1906. *Dl Dr. P. Barbu – ca autor*, în *Renașterea*, Caransebeș, II, nr. 11, 12 martie, p. 3-4.
- Redacția. 1906. *Dl Dr. P. Barbu – ca autor*, în *Renașterea*, Caransebeș, II, nr. 12, 19 martie, p. 4-5.
- Redacția. 1906. *Dl Dr. P. Barbu – ca autor*, în *Renașterea*, Caransebeș, II, nr. 13, 26 martie, p. 3-4.
- Redacția. 1905. *Informațiuni în Drapelul*, Lugoj, V, nr. 123, 25 octombrie/7 noiembrie, p. 3.
- Redacția. 1905. *Informațiuni în Drapelul*, Lugoj, V, nr. 129, 8/21 noiembrie, p. 3.
- Redacția. 1905. *Informațiuni în Drapelul*, Lugoj, V, nr. 133, 17/30 noiembrie, p. 1.
- Redacția. 1905. *Informațiuni în Drapelul*, Lugoj, V, nr. 140, 3/16 decembrie, p. 2-3.
- Redacția. 1905. *Informațiuni în Drapelul*, Lugoj, V, nr. 129, 8/21 noiembrie, p. 3.
- Pleșu, Andrei. 2015. *Crimă, libertate, religie*, în *Adevărul*, nr. 7262, 13 ianuarie, p. 8. (http://adevarul.ro/news/eveniment/crima-libertate-religie-1_54b2ed08448e03c0fd822b34/index.html)